

Міністерство культури і інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра станкового живопису
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

на тему : «Погляд у минуле»

Виконала: студентка 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна
програма Станковий живопис

Засід Д. О. _____
(прізвище та ініціали)

Керівник Волошко К. М. _____
(прізвище та ініціали)

Харків – 2024 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра живопису / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри живопису

 М.М.Ковальова

«06» травня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Засід Дар'я Олександрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) «Погляд у минуле» _____

Керівник проекту (роботи) старший викладач Волошко Карина Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «   » травня 2024 року №

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 09 червня 2024 року _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*

- Ілюстративні матеріали.

5. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **17 квітня** 2024_

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Квітень Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Квітень Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Квітень Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень Червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....	7
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	9
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	12
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	15
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ЖИВОПИСНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ	18
7. ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	21
ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	24

ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Назва моєї дипломної роботи – «Погляд у минуле». Сюжет картини полягає у зображенні родини, яка повернулася у зруйновану домівку після війни. Сім'я стоїть у воронці від снаряду і дивиться на воду, де відображається їхнє минуле життя - цілий будинок, щаслива і безтурботна родина, чисте небо.

Людині властива рефлексія. Ми любимо занурюватися у власні думки, блукати там, ставити собі питання, шукати і знаходити відповіді. Заглибившись в свої почуття та переживання, ми їх, переважно, знаходимо, але що робити, якщо відповідь лишається нам невідома?

Є багато запитань, відповісти на які неможливо, на мою думку. Одне з таких питань і є темою цієї дипломної роботи, а саме - питання погляду у минуле. Що ми побачимо, коли будемо дивитися на пережите нами і чи захотіли би ми взагалі туди дивитися? Погляд у минуле може бути небезпечним, особливо коли усвідомлюєш, що дивитися нема куди.

Багато хто з людей, які полишили свої домівки через війну в країні і поїхали геть, можуть зрозуміти наскільки болісна може бути згадка про щасливе минуле. Постать людини, яка дісталася дому після років війни і не знайшовши того, заради чого вона поверталася - дому, щасливих батьків, старих знайомих і друзів, впізнаваних ландшафтів - це портрет багатьох українців в наш час. Ця проблема особливо актуальна, оскільки багато переселенців, лишивши рідні міста через російське вторгнення в Україну, буде вимушена повертатися в нікуди.

Повертаючись до зруйнованої домівки, неможливо обійтись без спогадів про минуле. Заглядаючи в прожите, можна побачити різне, але, насамперед, ми побачимо самих себе. Ми побачимо себе веселими, щасливими, мрійливими. Ми також побачимо рідних нам людей, які тоді ще зовсім не мали смутку в

очах. Ми побачимо дім, в якому вирости та стіни якого пам'ятають більше ніж ми самі.

Поглянути в своє минуле тепер не кожен наважиться. Не тому, що є чого соромитися, а тому, що нині минуле кожного українця набагато щасливіше, ніж теперішнє. Однак, цієї ностальгії по минулому не уникнути, і кожен вирішує собі сам чи буде вона приємна чи ні.

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ

Наразі українці опинилися в умовах війни, вона зайшла в кожен дім. Для написання дипломної роботи на тему "Погляд у минуле" я підбрала багато фото-матеріалів. Особливу увагу я приділила питанню такому явищу як поява переселенців та біженців.

Оскільки дипломна робота «Погляд у минуле» присвячена темі мігрантів, які повертаються додому після російського вторгнення в Україну, я віддала перевагу дослідженню та зображенню саме українців, хоча проблема післявоєнної адаптації до життя та, безпосередньо, післявоєнне життя не є новою проблемою у сучасному світі, в якому останній час кожне десятиліття спалахують конфлікти між країнами. Люди в такій ситуації є лише заручниками ситуації.

Дослідження та вивчення вищезазначених питань допомогли мені краще зрозуміти тему, сформулювати ключові моменти, на які треба було звернути увагу, а також підібрати відповідні матеріали для ілюстрації своїх думок.

Я обрала декілька фотографій з відкритих інтернет-джерел із зображенням воронки від вибуху снаряда, які допомогли мені відтворити достовірно мій задум. (іл. 1-4) Задля правдивого зображення фігур людей, я зробила фотографії власноруч, позувавши для них сама, підбираючи найбільш влучну позу для передачі відповідних емоцій. (іл. 5-12)

Щоб більше зрозуміти емоційну складову зображуваного до твору, я проаналізувала ряд літературних творів, які описують досвід людей, які пережили війну. Одним із них був твір Олександра Довженка «Земля», де автор описує життя українського села під час Другої світової війни. Цей твір допоміг мені зрозуміти переживання людей, які втратили свої домівки, близьких та звичне життя, майстерно описуючи жахи війни та її руйнівний вплив на життя людей. Серед літературних творів ще хотіла б відмітити роман "Ніколи не здаватися" сучасного українського письменника Юрія

Андруховича. Цей роман описує досвід українського солдата під час війни на Донбасі. Автор зображує жорстокість війни та її психологічний вплив на людей.

Окрім художньої літератури, я дослідила і вивчила деякі історичні матеріали, які описують причини та наслідки війн, а також долю людей, які постраждали від них. Ці матеріали допомогли мені зрозуміти контекст картини "Погляд у минуле" та сформулювати ширший погляд на тему війни. Серед таких історичних творів є "Історія України" Наталії Яковенко. Ця книга дає ґрунтовне уявлення про історію України, включаючи періоди війн та конфліктів. Також, бути більш обізнаною в темі мені допомогла книга "Війна на Донбасі: хронологія подій" Інституту стратегічних досліджень НАН України. В ній описується події війни на Донбасі з 2014 року. Автори аналізують причини конфлікту, його перебіг та наслідки.

АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Ще за часів Другої світової війни, художники зверталися до теми зображення долі збідованих людей. Така тематика завжди відбивається на людях мистецького фаху.

Наприклад, на роботі американського художника Ендрю Уайта "Світ Христини" зображена дівчина, яка сидить у полі і дивиться на власну домівку. Художник намалював дівчину зі спини, що особливо не дає жодної інформації про неї, як про людину, однак можна зробити певні висновки про стан героїні,

беручи до уваги аскетичне природне оточення. Насправді, Ендрю Уайт зобразив власну сусідку, яка страждала на поліневрит і не мала змоги ходити.

На полотні зображено як вона повзе до власної домівки, що свідчить про неабияку силу духу та цілеспрямованість. Митець добре передав напруження в роботі, драматизм, жагу до життя, використовуючи незвичний ракурс, позу героїні і стримані кольори. (іл. 13)

На роботі ж китайського художника Хе Дуолінга "Молодість" є молода жінка у військовій формі. Біля обличчя жінки зображений орел, який розмахує крилами, що є символом сміливості, швидкості, стрімкості, безстрашності.

Задній план, навпаки, безплідний і пустий. Він символізує невпевненість дівчини у власному житті, нелегку долю, роздуми про шляхи змін. (іл. 14)

На полотні художника Джона Кейпла "Обитель" зображується будинок у лісі, в дверях якого стоять чоловік, тримаючи в руках свічку. Крізь дерева проглядається повний місяць, а місячне сяйво підкреслює голі гілки дерев.

Темрява лісу та нічного неба контрастує з блідо-білим будиночком. В цій роботі особливо добре передано відчуття ізоляції, тривожності, але поряд з тим можна відчути спокій, відчуття бажаної самотності, відпочинку. Художня концепція митця полягає в тому, що він вдало поєднує жах та спокій. Джон Кейпл в своїй роботі вдало поєднав моменти дитячої ілюстрації та моторошної тиші, що змушує не відводити погляду і роздивлятися його картини. (іл.15)

На роботі ж американської художниці Джессі Уїлкокс Сміт зображені дві дівчинки, які дивляться у воду. Простір роботи поділений на 2 частини - верхню та нижню. Більша частина ілюстрації віддана саме нижній частині, відображенню у воді, тоді як діти розташовані в лівому верхньому куті, одна з них впирається головою у формат. Завдяки цьому створюється рух в просторі уявною зигзагоподібною лінією, яка починається від маківок голів дівчат, продовжується по краю фігури дитини, плавно перетікаючи у простір води і завертається по краю відображення каменю, закінчуючись розмиттям, досягнутого зображенням кругів на воді. В роботі стримана колірна палітра, обмежений вибір фарб, що створюють камерність та затишок і влучно передають теплоту сонячного дня. Автор лишає простір для думок - можливо діти кидають камінці у воду, можливо дивляться на риб, а можливо - на себе, як у дзеркало. (іл.16)

"Герніка" Пабло Пікассо є одним із найвідоміших антивоєнних творів мистецтва. Вона зображує бомбардування іспанського міста Герніка під час громадянської війни. Чорно-біла палітра, використана автором, на відміну від емоційної експресивності, підкреслює жорстокість та трагізм події, роблячи зображення більш емоційним. Відтінки сірого передають попіл, пил та руїни зруйнованого міста. (іл. 17)

Також, малюючи дипломну роботу, я опиралася на роботи української художниці Віри Барінови-Кулеби. Художниця майстерно використовує декоративні елементи, такі як орнаменти, візерунки та яскраві кольори. Це додає її роботам самобутнього звучання та підкреслює зв'язок з українськими народними традиціями. Твори Барінова-Кулеби не лише реалістичні, але й емоційно насичені. Вона вміє передавати глибокі людські почуття: радість, смуток, задуму, любов. Її картини часто мають філософський підтекст, змушуючи глядача замислитися над важливими питаннями життя. Стиль Віри Барінова-Кулеби зробив значний внесок в українське мистецтво. Її роботи високо цінуються за щирість, майстерність та глибину. (іл. 18-21)

Окрім цього, для створення картини «Погляд у минуле» значною мірою на мене вплинули роботи Гуйди Михайла Євгенійовича. Він безперечно належить до числа найвидатніших українських художників сучасності. Його твори роблять значний внесок в українську культуру, збагачуючи її новими гранями та смислами. Його роботи, представлені в численних музеях та приватних колекціях, вражають глибиною задуму, експресивністю та неповторною авторською манерою. Гуйда не боїться використовувати сміливі кольорові поєднання, які підкреслюють емоційний заряд його картин. (іл. 22-25)

РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Тема війни, на жаль, залишається актуальною і в наш час. Ще не пішли з життя ті люди, які пам'ятають Другу світову війну. Вона несе страждання та руйнування, змушуючи людей покидати свої домівки та шукати притулку в інших країнах. Моя дипломна робота присвячена дослідженню теми війни через призму людського досвіду. Картина "Погляд у минуле" відображає ностальгію людей, які втратили свій дім та змушені жити в зруйнованому світі.

Війна – це не лише руйнування будівель та інфраструктури, це, перш за все, трагедія для людей. Мільйони українців через жорстоку агресію Росії змушені були покинути свої домівки, рятуючи життя. Їхні домівки, збудовані роками, наповнені теплом та спогадами, перетворились на руїни або ж опинились під окупацією.

Втрата дому – це не просто втрата майна, це втрата частини себе, адже дім – це не просто стіни, це місце, де людина відчуває себе в безпеці, де живуть її спогади та де вона будує плани на майбутнє.

Люди, які втратили домівки, переживають жахливий біль, розпач та невизначеність. Вони змушені жити в тимчасових притулках, переселятися по чужих кутках, шукати роботу та налагоджувати життя в новому місці.

Проте, попри всі труднощі, більшість людей не втрачають надії повернутися додому. Їх тягне до рідних місць, до своїх домівок, де вони почуваються по-справжньому собою.

Повернення додому – це не просто фізичний процес, це шлях до зцілення. Це можливість знову відчувати себе частиною своєї громади, відновити втрачене відчуття дому та власного життя.

Звичайно, повернення додому буде складним. Багато будинків зруйновані, й їх доведеться відбудувувати. Людині доведеться заново облаштувати своє життя, й це потребуватиме багато часу та зусиль.

Проте, людська стійкість та прагнення до дому неможливо зламати. Тисячі людей вже повернулися до своїх домівок на звільнених від окупації територіях. Вони розчищають завали, ремонтують пошкоджені будинки, вірять у те, що життя обов'язково налагодиться.

Історія знає безліч прикладів, коли люди, втративши домівки через війну чи стихійні лиха, все ж таки поверталися до рідних місць і відбудовували своє життя.

Впевненість у тому, що українці повернуться до своїх домівок, й що Україна буде відбудована, дає нам силу йти далі й боротися за своє майбутнє.

Друга частина ненабагато більша від основної, і саме в цій частині міститься головне смислове навантаження. У відображенні води можна помітити великий неушкоджений будинок, де жили колись головні герої – нині він зруйнований. Дівчинка бачить у відображенні щасливих батьків, що зовсім не співвідноситься з тим, ким вони стали за роки війни. Щоб підкреслити нереальність подій і дати зрозуміти, що відображення - це згадка, я вирішила використати сірі відтінки. Таким чином, це має виглядати як стара чорно -біла світлина

Образ воронки з віддзеркаленням у воді символізує неможливість повернутися до минулого життя, адже війна безповоротно змінила все.

Минуле стає нереальним світом, спогадом...

Моєю авторською концепцією є створення картини, яка б не лише зображувала трагедію війни, але й викликала б у глядача співчуття та співпереживання до людей, які постраждали від неї. Я хочу, щоб картина "Погляд у минуле" змусила людей замислитися над жахливими наслідками війни та важливістю миру.

Я очікую, що моя картина буде сприйнята глядачами як емоційний та глибокий твір мистецтва, який змусить їх замислитися над важливими проблемами сьогодення.

КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Композиція картини побудована таким чином, щоб підкреслити контраст між минулим та сьогоденням. Це досягалося за допомогою різної колірної палітри в різних частинах твору. Умовно кажучи, композиція картини поділена на дві частини – минуле та сучасне, минуле зображується в сірих тонах, чорно-білим, щоб підкреслити час небуття. Тоді як теперішнє зображується хоч і стримано, але кольорово, що символізує те, що люди живуть у сьогоденні, незважаючи на те, що іноді і звертаються до минулого.

Центральним образом в роботі є зображення родини та малої дитини. Вони стоять у воронці від снаряду, куди натекла вода після дощу.. Батьки та дитина дивляться на воду у воронці від снаряду, де бачать відображення свого щасливого минулого. На горизонті глядач може роздивитися зруйновані домівки – наслідки війни. На передньому плані проростають польові квіти, що дають символ надії на продовження життя після війни.

Картина умовно поділена на дві частини - теперішнє та минуле., які відрізняються один від одної кольором і розміром. Верхню частину полотна займає простір чорно-коричневої земляної воронки від вибуху. Такий колір був обраний, щоб підкреслити тяглість теперішнього стану героїв, передати, що їх оточує нині тільки безкінечний сум та безпорадність. Праворуч від центру розташовані сім'я з дитиною. Їхні обличчя засмучені, а самі фігури згорблені та безпорадні. Матір опустила руки донизу, тоді як батько, хоч і спустошений, але обіймає свою дружину. Лінія краю воронки проходить на лінії очей головних героїв, тиснучи на них фізично. Ближче до центру формату сидить дівчинка, яка тягне руку до води, бо їй мариться там минуле.

Друга частина незначно більша від основної, і саме в цій частині головне смислове навантаження. У відображенні води можна помітити великий неушкоджений будинок, де жили колись головні герої – нині він зруйнований.

Дівчинка бачить у відображенні щасливих батьків, що зовсім не

співвідноситься з тим, ким вони стали за роки війни. Щоб підкреслити нереальність подій і дати зрозуміти, що відображення - це згадка, я вирішила використати сірі відтінки. Таким чином, це має виглядати як стара чорно-біла світлина.

Цей образ воронки з відображенням символізує неможливість повернутися до минулого життя, адже війна безповоротно змінила все. Минуле стає нереальним світом, спогадом, до якого неможливо повернутися.

Колорит картини темний, з переважанням сірих та коричневих тонів. Це підкреслює трагічну атмосферу та безнадію, яка панує у світі після війни.

Композиційним центром виступає сучасність – зображення родини з дитиною, а смисловим центром картини виступає відображення у воді. Центральний елемент композиції - це родина, яка стоїть у воронці від снаряду біля свого зруйнованого дому. Фігури людей розміщені таким чином, щоб підкреслити їхню єдність та біль. Батьки обіймають дитину, а дитина сидить поряд і тягнеться рукою до відображення. У воді відображається щаслива родина, цілий дім та чисте небо. Їхні обличчя сумні та задумливі. Вода у воронці символізує життя, яке продовжується, незважаючи на всі трагедії.

На дальньому плані зверху формату зображені зруйновані будинки та хмарне небо, на якому де-не-де видніються приблиски ясного неба. Чисте небо у даному випадку символізує зміни на краще, незважаючи на всі перешкоди. Цей контраст між сьогоденням та щасливим минулим підкреслює трагедію війни.

Кольорова гама картини темна, стримана та мінорна. Домінуючими кольорами є синій, зелений, коричневий та чорний. Ці кольори підкреслюють загальну концепцію картини і символізують руйнування та розпач. Кольоровими акцентами на картині виступають фіолетові квіти.

Композиція картини умовно симетрична по горизонталі, окрім зображення домівки, яка не мала би відобразитися, але задля творчого задуму був

використаний такий сюрреалістичний елемент. За моїм задумом композиція розгортається по діагоналі.

ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ЖИВОПИСНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

Живопис – це мистецтво, яке використовує різні засоби виразності для створення візуальних образів та передачі емоцій. До основних засобів виразності в живописі належать лінії. Лінія -це найпростіший та найдавніший засіб виразності в живописі. Вона може бути різної товщини, форми та кольору, прямою, ламаною, кривою. За допомогою ліній художник може зображати контури предметів, передавати їх форму, рух, фактуру. Також до засобів виразності в живописі можна віднести пляму – обмежену площину кольору, що має чіткі межі. За допомогою плям художник може створювати об'єм, глибину простору, світлотінь, контраст. Плями можуть бути реалістичними або абстрактними. Ще одним засобом виразності є ритм. Ритміка – це повторення однакових або схожих елементів в живописі. Ритміка може створювати відчуття руху, динамізму, єдності композиції. Вона може бути монотонною або контрастною, спокійною або динамічною.

Окрім вищезазначених, до засобів виразності в живописі також належать:

- Колір – це один з найважливіших засобів виразності в живописі. Він може передавати емоції, атмосферу, настрій.
- Світлотінь. Світлотінь використовується для створення об'єму, глибини простору, реалістичного зображення предметів.
- Композиція – це розташування елементів картини на полотні. Вона має бути гармонійною, збалансованою, підкреслювати задум художника.
- Фактура – це поверхня картини, яка може бути гладкою, шорсткою, рельєфною. Вона використовується для створення візуальних ефектів, підкреслення емоційного заряду картини.

Дипломна робота розміром 140x110 см виконана олійними фарбами. Верхня частина полотна написана густим шаром фарби. тоді як нижня – відображення – написана гладко, за допомогою лісірування. Таким чином, глядач має

відчуті, що те, що написано «пастозно» - ближче до нього, а те, що написано гладко та обережно – це знаходиться в іншій площі, нижче і далі від глядача.

Для зображення поверхні землі у воронці використовувався мастихін для накладання фарби, а також для її продряпування, потьоки фарби, рідко розведеної з розчинником. Такі засоби були прийняті, щоб якомога достовірніше показати фактуру землі.

Для роботи було використано обмежену палітру кольорів, задля того, щоб підкреслити творчий задум художника. Це ультрамарин, чорна, біла, умбра натуральна, зелена фарби – як початкові фарби для старту роботи. Поступово, набір фарб для виконання збільшувався, але все рівно колірна палітра лишалася стриманою.

Підготовчі ескізи були виконані на графічному планшеті, задля прискорення швидкості їх виконання. Сучасні технології та методи виконання художніх творів в даному випадку сприяють пересуванню певних елементів картини, підбираючи колір тощо. (іл. 26 – 30)

Після ескізів, створених за допомогою графічного планшета, були створені рукотворні ескізи за допомогою олівців, а після того – за допомогою фарб.

ВИСНОВКИ

Дипломна робота «Погляд у минуле» ґрунтувалася на концепції зіткнення двох світів – той, що зруйнувався і той, що ні. Зіткнення дійсності та минулого. Головною метою моєї дипломної роботи було створення художнього образу, який висвітлює жахи війни. Незважаючи на те, що незліченна кількість художніх творів була створена на тему війни, з метою передати жах та трагедію, мені хотілося звернути увагу саме на власну історію моєї сім'ї та мене. Робота створювалася для того, щоб виразити своє світобачення і погляд на проблему переселенців в сучасному світі. За допомогою цієї роботи хотілося б поділитися з глядачами власним переживаннями, з якими я і багато хто ще живе вже досить тривалий час. Смуток нікуди не дінеться після жаху війни, що б ми не старалися робити, щоб його прогнати. Ми продовжуємо жити власним життям, а позаяк носимо у серці спогади. Спогади про щасливе минуле.

Своєю роботою мені би хотілося донести, що якби нам не було добре залишатися у минулому, плекаючи там спокій та мир, життя неможливо поставити на паузу і воно неодмінно йде вперед, а отже надовго залишатися поза теперішнім – небезпечно, тому треба шукати надію та продовжувати жити тут та зараз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пічкур М.О. Теорія і практика композиції: навч посібн. Харків, видавництво "ПромАрт" 2021, 248 с.
2. Антонович Є.А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис: методичні рекомендації. Київ, 1990, 85 с.
3. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технологія», 2005. 198 с.
4. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с.
5. Демиденко О.І., Поддубко К.В. Цілісність зорового сприйняття у живопису натюрморту // Демиденко О.І., Поддубко К.В. «Дизайн-освіта 2009». Харків. ХДАДМ, 2009. С. 82-85.
6. Жердзицький В. Живопис: Техніка і технологія: Навч. посібник. Харків: ХДАДМ, 2006. 332 с.
7. Іттен И. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксій. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
8. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.
9. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів: ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.
10. Матеріали і техніка олійного живопису: навч. посібник / укладач О. Я. Музика. Умань: ВПЦ «Візаві», 2013. 114 с.

11. Михайленко В. Є., Яковлєв М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ : Каравелла, 2004, 304с.
12. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2003. 216 с. 12. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис / М. Т. Попов. К.: ТОВ «Європа Прінт», 2008. 164с.
13. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис / М. Т. Попов. К. : ТОВ "Європа Прінт", 2008, 164 с.
14. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ: Альтерпрес, 2010. 354 с.
15. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
16. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г.І. Основи кольорознавства та декоративноприкладного мистецтва: навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.
17. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Є.В. Беліка, О.І. Конопко. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с.
18. Хмельовський О.М. Теорія образотворення: Кн. 5. Композиція. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2005. 408 с.
19. Зайцева В. І. Практика композиції: навч. посібн. Київський університет імені Бориса Грінченка, інститут мистецтв, кафедра образотворчого мистецтва, Київ 2021, 115 с.
20. Термінологічний словник з культурології / автори-укладачі: Н.Ю. Больша, Н.І. Єфімчук.

Міжрегіональна Академія управління персоналом, Київ 2004, 144 с.

21. Сунь Ке Китайський олійний живопис періоду "шрамів мистецтва" та виникнення неокласицизму, стаття, Вісник Львівської національної академії мистецтв, вип.37, Львів 2018, 20 с.
22. Цю Чжуанюй Соціальний реалізм в олійному живописі Китаю кінця ХІХ - початку ХХІ ст, стаття, Актуальні питання гуманітарних наук, вип, 65, том 3, Харків 2023, 8 с.

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

іл. 1

іл. 2

іл. 3

іл.4

іл. 5

іл. 6

іл. 7

іл. 8

іл. 9

іл. 10

In. 11

a

In.12

In. 13

In. 14

In. 15

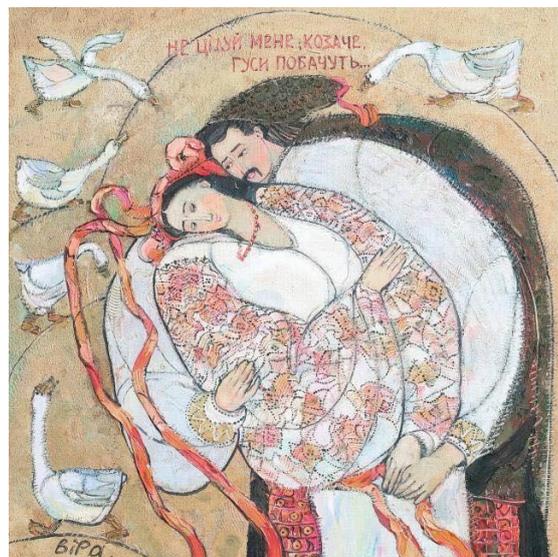
In. 16

In. 17

In. 18

In. 19

In. 20

In. 21

In. 22

In. 23

In. 24

In. 25

In. 26

In. 27

In. 28

In. 29

In. 30

